

Plastikkirurgi, kamerafilter, livsstilscoacher och personliga tränare används för att dölja åldrande eller modifiera kroppsliga imperfektioner. På sociala medier väljer vi den bild som vi tycker gör oss mest rättvisa, döljer rynkor eller skickar det budskap vi vill, skriver Jonas Stier, professor vid MDU. FOTO: HUSSEIN E-LALAWI

Jonas Stier: Du är inget utan ett socialt sammanhang

Krönika
Experterna förklarar

När vi vill lära känna någon vill vi hitta hans, hennes eller hans äkta (autentiska) jag - kärnan i dennes personlighet, det positiva och negativa. Det ligger ju egentligen i hela idén om att lära känna någon på djupet. Tänk dejt eller anställningsintervju eller spontant möte på stan. Så långt inget nytt kanske du tänker. Så fungerar relationer och vänskap. Så har de alltid fungerat.

Samtidigt är jakten på autenticitet större än någonsin. På dejtingsidor beskriver människor hur de är, med bilder, ljud och text. Personlighetstester ska matcha dem med varandra. Är du introvert eller extrovert, värderingsdriven, relationsinriktad eller kreativ? Svaren ska fånga vem du egentligen är för att passa någon annan precis som hen är. Strävan efter autenticitet bygger på uppfattningen att varje människa har en sann kärna, det äkta själ-

vet, fritt från sociala roller, krav och föreställningar.

Men redan den klassiska sociologin menade att vi helt och hållet är sociala varelser. Ingen kärna finns alltså bortom våra sociala kopplingar (möjligen en kropp, även om detta också har ifrågasatts). Vi är inte persikor utan gullökar - skalar vi en lök lager för lager återstår till slut inget. Så Jonas är inget utan ett socialt sammanhang, relationer, roller och positioner, inte ens ett namn, för namnet och olika beskrivningar av mig är språkliga skapelser.

Flum, tänker kanske någon? Inte alls. Jag tror att de flesta av oss någon gång har ställt oss frågan "vem är jag" (egentligen)? Jag och mina kompisar gjorde det som 15-åringar i början på 80-talet när vi hängde utanför Konsumbutikerna i min småländska hemby. Likväl är något annorlunda idag, med sociala medier och en hyperindividualism. En av dagens främsta paradoxer är att vi jagar autenticitet samtidigt som vi gör väldigt mycket för att dölja det autentiska.

Plastikkirurgi, kamerafilter, livsstils-

En av dagens främsta paradoxer är att vi jagar autenticitet samtidigt som vi gör väldigt mycket för att dölja det autentiska.

MDU

Jonas Stier är en av flera skribenter från Mälardalens universitet som skriver krönikor i VLT.

Han är professor i socialt arbete vid MDU.

coach och personliga tränare används för att dölja åldrande eller modifiera kroppsliga imperfektioner. På sociala medier väljer vi den bild som vi tycker gör oss mest rättvisa (valde själv bort glasögon, för det är inte jag), döljer rynkor (jag vet ändå inte hur man gör) eller skickar det budskap vi vill (jag vill gärna framstå som seriös och trovärdig).

Sociologen Erving Goffman beskrev redan i slutet av 1950-talet detta som intrycksstyrning, alltså långt före sociala medier. Så lite slyligt, kan det hävdas att vi lägger mycket energi på att dölja det autentiska (om det nu finns) hos oss själva men söker (vill avslöja) det hos andra.

Är då detta något nytt? Nej. Så har

detta alltid varit. Nytt är att denna paradox mellan att jaga autenticiteten och samtidigt undvika den är mer påtaglig i vardagen, på sociala medier och i ett samhälle där retorik blir allt viktigare.

I sämsta fall leder den till vad historikern Christopher Lasch redan på 1970-talet kallade en narcissistisk kultur. Den kan göra att människor inte hyser en genuin kärlek till sig själva.

I bästa fall gör den oss mer reflekterande och fria, så att vi älskar oss själva trots allt mindre perfekt vi alla bär på. I mitt fall ska jag lägga ut en bild på mig själv med glasögon, omfamna mina rynkor och skriva något mindre seriöst!

Jonas Stier
Professor i socialt arbete